

Τράπεζα Θεμάτων Αρχές Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

GI_V_FIL_0_15019

30ο
ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

1α. Αξιοποιώντας τις γνώσεις σας, να αντιστοιχίσετε τους φιλοσοφικούς κλάδους (στήλη Α) με τα δεδομένα της στήλης Β.

(μονάδες 10)

- Α'**
1. Αισθητική
  2. Λογική
  3. Μεταφυσική
  4. Γνωσιολογία
  5. Ηθική

- Β'**
- Α. Για τους περισσότερους φιλοσόφους αποτελεί κυρίως όργανο της ορθής νόησης.
- Β. Ασχολείται με τη βαθύτερη υφή της πραγματικότητας.
- Γ. Αναζητεί τις δυνατότητες, τις πηγές, τα είδη και τις μεθόδους απόκτησης της γνώσης.
- Δ. Ασχολείται με τις αρχές που ρυθμίζουν τις πράξεις μας.
- Ε. Ασχολείται ειδικότερα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της αισθητικής εμπειρίας και την προέλευση της αισθητικής αξίας.

Σωστή απάντηση: 1-ε / 2- α / 3- β / 4 -γ / 5 – δ

1β. Να αποδώσετε το φιλοσοφικό περιεχόμενο των όρων: σκεπτικισμός, φυσικαλισμός (θεωρία ταυτότητας), γενική βούληση.

(μονάδες 15)

Σκεπτικισμός = μια θεωρία την οποία έχουν αναπτύξει ορισμένοι φιλόσοφοι (σκεπτικιστές ή σκεπτικοί). Η θεωρία αυτή βασίζεται στην αμφιβολία για το αν μπορούμε να είμαστε βέβαιοι ότι γνωρίζουμε πραγματικά πώς είναι ο κόσμος που μας περιβάλλει και ότι δεν παρασυρόμαστε να σχηματίσουμε κάποια ψευδή αντίληψη γι' αυτόν από το πώς μας φαίνεται να είναι. Δηλαδή δεν υπάρχουν ασφαλή κριτήρια για να κρίνουμε ποιες εντυπώσεις και ποιες κρίσεις μας θα πρέπει να εμπιστευόμαστε.

Φυσικαλισμός ή θεωρία ταυτότητας = κάθε νοητικό συμβάν ταυτίζεται απόλυτα με ένα φυσικό συμβάν, το οποίο οι φυσικές επιστήμες, και ειδικότερα η νευροφυσιολογία, μπορούν να εντοπίσουν στον εγκέφαλό μας.

Γενική βούληση = η βούληση, η συναίνεση της πλειονότητας των πολιτών.

ΘΕΜΑ Α2

2α. «Η λέξη “φιλοσοφία” σημαίνει κάτι που στέκει “πάνω” ή “κάτω” από τις επιστήμες, αλλά όχι “δίπλα” σ’ αυτές», υποστηρίζει ο Βίτγκενσταϊν. Να εξηγήσετε με συντομία τι σημαίνει η πρόταση.

(μονάδες 12)

Σε παλαιότερες εποχές δεν γινόταν διάκριση μεταξύ φιλοσοφίας και επιστημών. Σταδιακά όμως αποσπάστηκαν από τη φιλοσοφία επιμέρους γνωστικά πεδία, τα οποία στα νεότερα χρόνια αποτέλεσαν τις διάφορες επιστήμες (φυσική, βιολογία κ.ά.). Η φιλοσοφία, σε αντίθεση με τις επιστήμες, έχει έναν βαθμό γενικότητας, δίνει έμφαση σε εννοιολογικές διερευνήσεις και επιμένει στη βαθύτερη αιτιολόγηση βασικών, καθημερινών και επιστημονικών πεποιθήσεων. Χρησιμοποιώντας, λοιπόν, τη φράση του Βίτγκενσταϊν «Η λέξη “φιλοσοφία” σημαίνει κάτι που στέκει “πάνω” ή “κάτω” από τις επιστήμες, αλλά όχι “δίπλα” σ’ αυτές» καταλαβαίνουμε ότι η φιλοσοφία έρχεται «πριν» από τις επιστήμες, για να τις βοηθήσει να θεμελιώσουν τις αρχές τους, να προσδιορίσουν τις έννοιες τους καλύτερα και να οργανώσουν τις μεθόδους τους, ώστε να διευκολυνθεί το έργο τους, αλλά η φιλοσοφία έρχεται και «μετά», για να συνοψίσει και να ερμηνεύσει τα πορίσματα των ερευνών τους. Η σκέψη της φιλοσοφίας δεν έχει γραμμική εξέλιξη και γι’ αυτό τοποθετείται σε διαφορετικό επίπεδο από τις επιστήμες και δεν είναι «δίπλα» σε αυτές.

2β. Με ποια επιχειρήματα ένας οπαδός της καντιανής ηθικής θεωρίας θα απέρριπτε την εφαρμογή της θανατικής ποινής;

(μονάδες 13)

Κάποιος που υιοθετεί την ηθική θεωρία του Καντ νιώθει δεσμευμένος από το καθήκον να μη σκοτώσει ποτέ. Σύμφωνα με τον Καντ, κάθε άνθρωπος αποτελεί μια προσωπικότητα μοναδική και πρέπει να την σεβόμαστε. Η θανατική ποινή έρχεται σε αντίθεση με την άποψη του Καντ ότι πρέπει να αντιμετωπίζουμε τους ανθρώπους ως σκοπό (ή «αυτοσκοπό» έχει μέσα το σκοπό της ύπαρξής της) και όχι ως μέσο για την επίτευξη ενός σκοπού. Έτσι λοιπόν ένας άνθρωπος δεν πρέπει να καταδικαστεί σε θάνατο για το γενικό καλό, διότι σε αυτήν την περίπτωση η θανατική ποινή λειτουργεί ως μέσο επιτυχίας ενός σκοπού, δηλαδή της ασφάλειας του συνόλου.

Επιμέλεια: Κατερίνα Μητσοπούλου